

Putsa skyddsgrödans stubb!

Tre norska försök i rödklöver 2003-2007 visade att man fick 12% högre skörd om skyddsgrödan hade en stubbhöjd på 5-10 cm jämfört med en stubbhöjd på 20-30 cm. Däremot spelade det ingen roll om man hackade skyddsgrödans halm eller tog bort den.

År 2009-2010 genomfördes ett liknande försök i vitklöver (tabell 1). Som i rödklöver ökade skörden där man putsade stubben (7-12%). Däremot gav det en skördeminskning att hacka halmen.

	Skörd och merskörd (kg/ha)	Vitklöver, % täckning av markytan 29 april
Ingen putsning, halm bortfört	331	36
Stubb putsat till ca 10 cm, halm bortfört	41	41
Ingen putsning, halm hackades	-33	35
Stubb putsat till ca 10 cm, halm hackades	-11	28
LSD	29	4

Tabell 1. Försök med halm- och stubbehandling i vårveete med insådd vitklöver. I de oputsade leden var stubbhöjden cirka 25 cm.

De norska försökens resultat motsvarar erfarenheter från odling i praktiken. Om klövern får ljus på hösten får man kompakta plantor som konkurrerar bra med ogräset. Om plantorna måste sträcka på sig för att komma upp till ljuset kan det både ge lägre skörd och sämre konkurrenskraft mot ogräs.

Slutsatsen är att man så fort som möjligt efter skörd av skyddsgrödan bör putsa stubben.

För mycket halm kan hämma vitklöverinsådden.

Bra gårdsreportage i Svensk Frötidning nummer 2, 2011

I Svensk Frötidning nr 2 finns en bra artikel från Sjöstorps Norregård utanför Lund där Fredrik Olsson i många år har uppnått mycket höga fröskördar i konventionell rödklöver. Många av idéerna kan dock användas av ekologiska fröodlare. Artikeln heter "Masterclass i rödklöver" och finns som pdf-fil på www.svenskraps.se, "Svensk Frötidning".

Halmbalar till mer än humlor

En del klöverfröodlare lägger ut gamla halmbalar för att skapa bostäder till humlor. Dels finns det arter av humlor som bygger bo i halm medan andra arter gillar att bygga bo i gamla möss- eller sorkbo under halmen. Halm är dock också en bra övervintringsplats för många andra nyttodjur, bland annat blomflugor och jordlöpare.

Många nyttodjur övervintrar gärna i halm

Som ekologisk odlare kan man inte bekämpa skadeinsekter direkt men olika småkryp kan göra stor nytta mot bland annat bladlöss (tabell 2).

Nyttodjur	Så många bladlöss äter ett nyttodjur
Blomflugans larv	700
Guldögonsländans larv	500
Vuxen nyckelpiga	4 200
Nyckelpigans larv	800
Tvestjärt	25 000
Jordlöpare	Äter tre gånger sin egen vikt varje dag

Tabell 2. Nyttodjur som äter många bladlöss. Källa: Jensen, K. 2011. Nyttodjur i odlingen. Lst. Västra Götaland.

Du kan läsa mer om hur du gynnar bladlössens naturliga fiender i Jensens rapport som finns på www.jordbruksverket.se/mangfaldpaslatten

Honungsört verkar ge effekt

I ett stort svenskt forskningsprojekt undersöker man hur ett band med honungsört (eller vitklöver) påverkar förekomsten av pollinatörer i rödklöverfrövallar. Slutrapporten från projektet är på gång. Tills den är tryckt kan vi se på en norsk undersökning i sex fält som visade att antalet

humlor och bin ökade i rödklöverfrövallen om man hade ett band med honungsört (tabell 3).

	Antal humlor per 10 m ²	Antal honungsbin per 10 m ²
Utan honungsört	1,18	1,30
Med honungsört	1,40	1,63

Tabell 3. Pollinerande insekter i rödklöverfröfält med och utan ett band med honungsört.

Rekordstor areal med ekovallfrö till skörd 2011

Tabell 4 visar att arealen med ekologiskt vallfrö har ökat mycket de senaste åren. Marknaden är dock långt ifrån mättad och alla svenska utsädesföretag vill ha nya odlare och större areal.

Vallfrö	2000 (hektar)	2010 (hektar)	2011 (hektar)
Rödklöver	45	905	908
Vitklöver	5	424	401
Timotej	48	1 106	1 389
Ängssvingel	6	450	551
Raj- och rörsvingel	-	172	211
Övrigt	-	172	272
Total areal	104	3 228	3 755

Tabell 4. Areal med ekologiskt vallfrö i Sverige. Siffrorna för 2011 är arealerna som är anmälda till fältbesiktning.

Bekämpa klöverfrö!

När du ska bryta en klöverfrövall (speciellt vit- och alsikeklöver) bör klöverfröet behandlas som spillraps! Det innebär att du bör låta stubben ligga orörd fram till minst mitten av september. Då har de flesta spillfrö grott eller blivit uppätta.

Redaktion:
Thorsten Rahbek Pedersen, Jordbruksverket, Alnarp
tfn 040-41 52 82, e-post: thorsten.pedersen@jordbruksverket.se

Gunilla Larsson, Svensk raps
e-post: gunilla.larsson@svenskraps.se

Tore Dahlquist, Lantmännen Lantbruk
e-post: tore.dahlquist@lantmannen.com

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

